

Asmens duomenų apsauga virtualioje erdvėje

Lina Giedrimienė

DUOMENŲ APSAUGAI TURI BŪTI SKIRIAMAS IŠSKIRTINIS DĖMESYS

Nesaugus ar neatsakingas informacinių technologijų (IT) naudotojo elgesys kelia pavojų ne tik jam, bet, tiesiogiai ar netiesiogiai, grėsmių kyla ir organizacijai.

Vartotojo asmens duomenys gali tapti priemone neteisėtai prisijungti prie organizacijos kompiuterių tinklo ar kitos infrastruktūros, atlikti neteisėtas operacijas ir t. t.

Organizacija, tokiu atveju, gali patirti reputacijos, finansinių ir kt. nuostolių, todėl:

Duomenų tvarkymo procedūros turi atitikti galiojančius Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus.

Tvarkomi duomenys turi būti apsaugomi, kad nepavyktų jų nutekinti, sugadinti, pakeisti ir kt., taip pat užtikrinamas duomenų atkūrimas po incidentų.

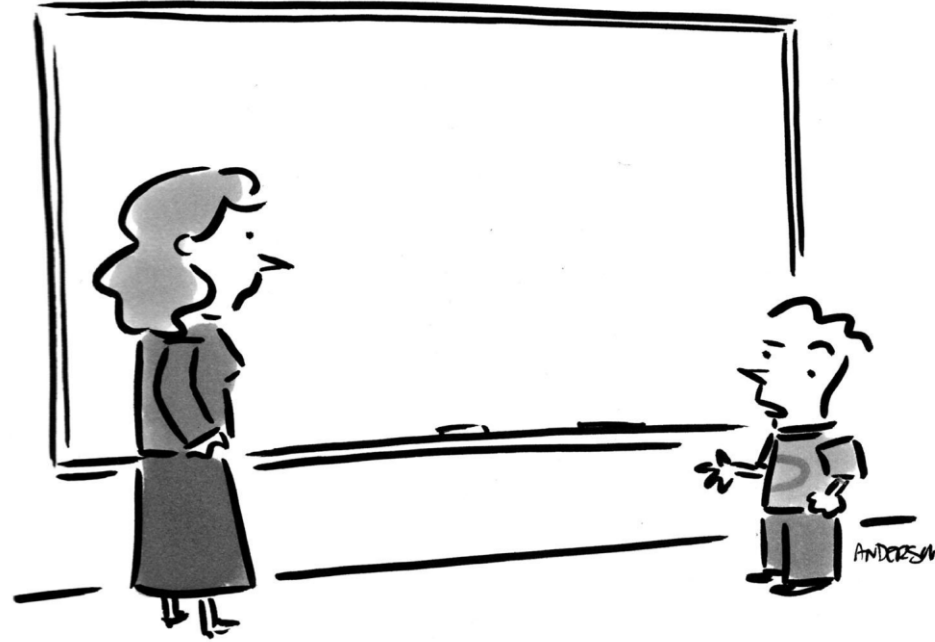
ASMENS DUOMENYS

Asmens duomenų apsaugos sritis yra skaitmeninio raštingumo dalis.

Kiekvienas mokymo proceso dalyvis (mokinys, tėvai, mokytojai) turi žinoti, kas tai yra asmens duomenys, ir kokia turi būti jų apsauga.

Asmens duomenys yra bet kokia informacija, susijusi su žmogumi (gyvu asmeniu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta.

Vienas arba keli asmeniui būdingi fizinio, fiziologinio, psichologinio, ekonominio, kultūrinio ar socialinio pobūdžio požymiai taip pat yra asmens duomenys.

"Before I write my name on the board, I'll need to know how you're planning to use that data."

KAS LAIKOMA ASMENS DUOMENIMIS, O KAS NE

ASMENS DUOMENŲ PAVYZDŽIAI:

- vardas, pavardė, asmens kodas, asmens dokumento numeris;
- gyvenamosios vietos adresas, buvimo vietos duomenys (pvz., buvimo vietos duomenys mobiliajame telefone);
- elektroninio pašto adresas, IP adresas, naršyklės slapukų identifikatoriai;
- tėvų ar atstovų duomenys;
- ligoninės arba gydytojo turimi duomenys, kurie gali būti simbolis, pagal kurį galima konkrečiai nustatyti asmens tapatybę.

ASMENS DUOMENIMIS NELAIKOMI:

- juridinio asmens kodas;
- įmonės elektroninio pašto adresas, pavyzdžiui, info@jmonė.com;
- nuasmeninti duomenys.

ASMENS DUOMENYS

✓ RENKANT SPECIALIUOSIUS DUOMENIS

(biometrinius, religinių įsitikinimų, sveikatos ir pan.) dažniausiai gaunamas tėvų ar atstovų sutikimas dėl rinkimo ir naudojimo.

✓ PSEUDONIMAI,

tai asmens duomenys, iš kurių pašalinta asmeninė informacija, kurie yra užšifruoti, tai yra jiems suteikti pseudonimai, bet taip, kad juos būtų galima atkurti nustatant asmens tapatybę, tad išlieka asmens duomenimis, jiems taikomas BDAR.

✓ ANONIMIŠKUMAS

turi būti užtikrinamas negrįžtamai, tik tokiu atveju, duomenys iš tiesų laikomi anoniminiais.

ASMENS DUOMENŲ APSAUGA UGDYMO ĮSTAIGOJE

Ugdymo įstaiga, kaip **duomenų valdytoja**, yra atsakinga už asmens duomenų saugą. Todėl būtina laikytis visų galiojančių teisės aktų ir kruopščiai tvarkyti duomenis.

Duomenų tvarkytojai disponuoja duomenimis duomenų valdytojo vardu. Dalį duomenų tvarkymo galima perduoti kitiems juridiniams ar fiziniams asmenims, bet tik sudarius su jais sutartis.

Paskirtas **duomenų apsaugos pareigūnas** rūpinasi visais su BDAR taikymu susijusiais klausimais (stebi, kaip tvarkomi duomenys, informuoja ir konsultuoja asmens duomenis tvarkančius darbuotojus). Pareigūno duomenis ir kontaktus privalu paskelbti viešai.

ORGANIZUOJANT ASMENS DUOMENŲ SAUGUMĄ ĮSTAIGOJE TURI BŪTI:

PATVIRTINTOS ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO TAISYKLĖS;

PASKIRTAS DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNAS

(nurodomi kontaktai);

AIŠKI INFORMACIJOS APSAUGOS IR KONFIDENCIALUMO POLITIKA

(visų procesų metu);

NUMATYTA DARBUOTOJŲ ASMENINĖ ATSAKOMYBĖ

dėl asmeninių veiksmų ir neveikimo bei bendra atsakomybė dėl įstaigoje tvarkomų asmens duomenų saugos;

AIŠKUS DUOMENŲ SAUGUMO PROCESAS IR PROCEDŪROS

(pvz., kaip pranešama apie duomenų saugumo pažeidimus);

PERIODIŠKAI ĮVERTINAMA

organizacijos informacinių sistemų saugumo būklė, asmens duomenų praradimo rizika, taikomos kibernetinio saugumo priemonės;

FUNKCIONALIOS BAZINĖS SAUGOS VALDYMO PRIEMONĖS

(pvz., saugus darbas tinkle, slaptažodžių naudojimas).

ĮSITINKINKITE, KAD ATSAKINGI ĮSTAIGOS DARBUOTOJAI ŽINO:

- ✓ Kas yra asmens, specialiųjų kategorijų duomenys, kaip jie tvarkomi?
- ✓ Kas yra duomenų valdytojas, ar paskirti duomenų tvarkytojai?
- ✓ Kas yra duomenų apsaugos pareigūnas, jo kontaktai?
- ✓ Kokiais tikslais įstaigoje tvarkomi asmens duomenys?
- ✓ Koks asmens duomenų tvarkymo teisinis pagrindas?
- ✓ Kas yra asmens duomenų gavėjai?
- ✓ Kokios yra duomenų subjekto teisės?
- ✓ Iš kokių šaltinių gaunami asmens duomenys, kam, kaip ir kokių tikslu duomenys perduodami?
- ✓ Kiek laiko asmens duomenys saugomi įstaigoje?

ASMENS DUOMENŲ IR PRIVATUMO APSAUGA NAUDOJANTIS BELAIDŽIAIS TINKLAIS

Junkitės tik prie saugių, Jums žinomų tinklų (pvz.: darbovietės, namų). Kitu atveju, saugiau naudotis mobiliaisiais duomenimis.

Dirbdami atvirose neapsaugotos prieigos „Wi-Fi“ tinkluose:

- nesiųskite svarbios, jautrios informacijos;
- neatlikite finansinių ir prekybos operacijų;
- nesinaudokite paslaugomis, kur prašoma įvesti jūsų paskyros duomenis (pvz. elektroninė bankininkystė);
- Išjunkite belaidį „wi-fi“ ryšį, kai jo nereikia.

IŠVADOS

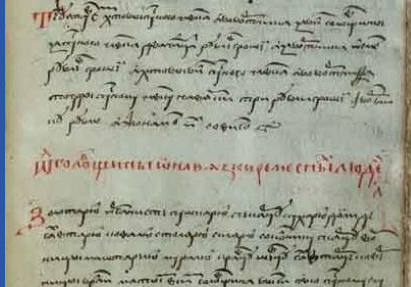

Mokinams, tėvams (globėjams) parenkite atmintines, susijusias su asmens duomenų apsauga.

Visi ugdymo proceso dalyviai turi laikytis asmens duomenų apsaugos, pagarbos principų vienas kito atžvilgiu.

Organizuodami asmens duomenų apsaugą įstaigoje, numatykite kiekvienam proceso dalyviui suprantamą informaciją.

Nuolat priminkite apie būtinybę saugiai dirbti internete, tykančius pavojus, inicijuokite prevencines ir intervencines programas.

